

بود. اما مدیریت وظیفه دارد نسبت هزینه‌ها را تعیین و جهت‌گیری‌های اقتصادی را مشخص کند. وقتی جاده‌ای ساخته می‌شود، هزینه‌های آن از درآمد‌های جامعه تأمین می‌شود تا علاوه بر آثار امنیتی، باعث تسهیل در سودآوری و کسب درآمد هم شود. همه کارها در جامعه به همین شکل اتفاق می‌افتد. اما بحث این است که نوع نگاه سازمانده‌ی رفتارهای برگرفته از منافع سازمان باعث تولید و دامن زدن به این گرانی می‌شود. به عنوان مثال اگر فرض کنیم زمین در حال حاضر متری یک میلیون تومان است و بناست یک سوم آن را برای فضاهای عمومی در نظر بگیریم، پس حالا زمین متری یک میلیون و سیصد و سی هزار تومان می‌شود و با هزینه‌های مدیریت، به نام ریزی و سازمانده‌ی متری یک میلیون و نیم می‌شود. یا می‌توانند این زمین را به عنوان کالا در نظر بگیرند یعنی اول زمین را تبدیل به پول کنند؛ مثلاً ما ۱۱۰۰ متر بنا داریم و ۱۰۵۰ متر زمین، ۳۵۰ متر آن را برای فضاهای عمومی در نظر می‌گیریم و ۷۰۰ متر آن را می‌سازیم.

نکته بعدی این که چرا برای تصاحب این خانه‌ها، از روش تخریب منازل استفاده می‌شود. هر خانه‌ای که خریداری می‌شود فوری تخریب و صاف می‌شود تا سایر مالکان مجبور به فروش خانه شوند. خود این زمین‌های خالی در این مناطق زمینه جرم را فراهم می‌کند. می‌توان به جای تخریب این منازل، آن‌ها را به اجاره داد تا زمانی که همه خانه‌ها خریداری شود، سپس همه مستاجران را بیرون کرد و همه خانه‌های فرسوده را با هم تخریب کرد. یا روش تجمیع که الان در تهران تبلیغ و استفاده می‌شود؛ خانه‌هایی که به تنهایی امکان نوسازی و ساخت ندارد، با یکدیگر تجمیع می‌کنند و با دریافت وام‌هایی که برای این کار در نظر می‌گیرند، اقدام به نوسازی بافت فرسوده می‌کنند. یا افرادی که امکان مالی دارند این زمین‌ها را مطابق طرح شهرداری می‌سازند و ملک ساخته شده را با صاحب زمین تقسیم می‌کنند. یعنی با بافت فرسوده درست مطابق سایر مناطق شهر رفتار شود و شهرداری فقط وظیفه آگاه‌سازی و ارائه نقشه تفصیلی شهر را انجام دهد تا ساکنان با خواست و اراده خودشان اقدام کنند. طبق اعلام شهرداری هر سال یک صدم خانه‌های شهر تخریب و نوسازی می‌شود، خب بافت فرسوده هم مانند همه این محلات و خانه‌هاست که شهرداری نه آن‌ها را می‌خرد و نه می‌فروشد، بلکه مجوز

ساخت آن‌ها را صادر کرده، بر کار ساخت نظارت و حقوق خود را دریافت می‌کند. اما در بافت فرسوده، نگاه سود و مالکیت وجود دارد؛ متأسفانه عده‌ای که به نقشه‌های شهرداری دسترسی دارند، با مخفی‌کاری و پنهان کردن بندهای طرح، خانه‌هایی را که الان در کوچه پس‌کوچه‌ها قرار دارند ولی در طرح شهری در حاشیه قرار می‌گیرد می‌خرند و بعدها با قیمت‌های گزاف می‌فروشند. فروشنده وقتی در بنگاه می‌بیند که دلال همان کسی است که در فلان شرکت حسابدار بود، این دلال بازی‌ها را به مردم منتقل می‌کند. هم مردم بدبین می‌شوند و هم قیمت‌ها به شدت افزایش می‌یابد در حالی که می‌شد از اول شفاف و آشکار رفتار کرد. اگر این قیمت‌ها کمتر بود، مجبور نبودند برای درست شدن این معادله، مجوز ۱۴ طبقه و ۲۵ طبقه صادر کنند. شهرداری ادعا می‌کند مرتفع

که بعضی بزرگ و شیک هم هست در حد چهار، پنج یا شش طبقه نیست، چرا هتل‌های بعدی باید برج باشد؟ اما بحث شیک بودن و چندستاره بودن هتل‌ها، بحث دیگری است. فلسفه حج رفتن چیست؟ حضرت امام علی (ع) در بخشی از خطبه قاصعه می‌فرمایند که خداوند می‌توانست خانه خودش را در سرزمین زیتون قرار دهد یعنی سرزمین شامات امروز که در حاشیه دریای مدیترانه قرار دارد و بسیار سرسبز و خوش آب و هواست، ولی آن را در یک زمین لیزرع قرار داد تا مومنان را امتحان کند و صداقت ایمان آن‌ها را به خودشان نشان دهد. به زبان امروز یعنی این سفر باید تک مقصودی باشد نه سفری با مقاصد ترکیبی؛ هم برای عبادت خدا، هم برای تماشای، هم برای تجارت و... یا علت پوشیدن لباس احرام چیست؟ برای این است که تمام تنوعات و تفاوت‌ها را کنار بگذاریم.

خطبه قاصعه امیر المومنین به زبان امروز یعنی سفر زیارت باید تک مقصودی باشد نه سفری با مقاصد ترکیبی؛ هم برای عبادت خدا، هم برای تماشای، هم برای تجارت و... یا علت پوشیدن لباس احرام چیست؟ برای این است که تمام تنوعات و تفاوت‌ها را کنار بگذاریم.

سازی به نفع تاسیسات عمومی است چون شبکه‌ها کوتاه می‌شوند و نیازی نیست زیرساخت‌ها به نقاط دور دست گسترش پیدا کنند. جدا از تأثیرات منفی مرتفع‌سازی، این فایده همیشه و در همه جا وجود دارد، پس چرا فقط برای مناطق خاص این مجوز داده می‌شود.

آیا توجه به مسائل مرتبط با محیط زیست که در شهرهای بزرگ کشور‌های توسعه یافته به یک معضل جدی تبدیل شده است برای شهرهای یک کشور در حال توسعه مانند ما که مشکل زمین ندارند هم صدق می‌کند؟

بله درست می‌فرمایید. متأسفانه به نظر می‌رسد بیشتر مسائل اقتصادی مطرح است تا زیست محیطی و گر نه این موضوع در تمام شهر هست چرا در قاسم آباد چنین مجوزهایی صادر نمی‌شود. اگر ساختمان‌های سه، چهار و پنج طبقه برای شهر مناسب در نظر گرفته شده است، این نسبت باید برای تمام شهر صادق باشد. اما متأسفانه سودجویی و رفتارهای نامناسب باعث گران شدن این زمین‌ها و ایجاد مشکلات بسیاری شده است. اکثر هتل‌های قدیمی

چه اشکالی دارد که تمام اغنیا و فقرایی که به حرم می‌روند، وضعیت مشابهی در مشهد داشته باشند؟ این زیارت‌گاه‌ها و محیط‌های مذهبی باید به گونه‌ای باشند که تفاوت‌ها در آن دیده نشود. این به معنای مخالفت با صنعت گردشگری نیست، گردشگر اکولوژیست می‌تواند از مناظر طبیعی و زیبا دیدن کند و گردشگر اقتصادی به تجارت خودش بپردازد؛ اما آیا می‌توان همه این‌ها در یک جا جمع کرد؟ کسی که می‌خواهد

به حج برود اگر علاقه و امکان آن را داشت می‌تواند در سفر دیگری به سرزمین زیتون مسافرت کند! می‌توان اطراف

حرم را به گونه‌ای سازمانده‌ی کرد که زائر فقط برای زیارت آماده شود و برای تفریح به محل دیگری یا شهر دیگری مراجعه کند، چرا این مکان‌ها باید در کنار حرم قرار بگیرد؟ بحث ما این است که بنده باید در عبادت خدا، نیتش را خالص کند. و گر نه شیطان هم از تمام این حره‌ها استفاده می‌کند. اشکال از نور و جاذبه خدا نیست که بنده جذب نمی‌شود، بلکه این غفلت بنده است که مانع جذب او می‌شود.

به نظر شما پیوست فرهنگی می‌تواند مشکلات اجتماعی را که به‌خاطر ساخت‌وسازهای شهری اتفاق می‌افتد کاهش دهد؟

پیوست فرهنگی اگر به معنای این باشد که ما بدون مطالعه اینکه ذهنیت‌ها و عادت‌ها اینجا چگونه اند، چند اقدام فرهنگی داشته باشیم قطعاً نمی‌تواند تأثیر مناسبی داشته باشد و حتی ممکن است اثر معکوس داشته باشد؛ رها کردن یک متغیر در فضای ناشناخته قطعاً نمی‌تواند قابل پیش‌بینی باشد. ولی اگر پیوست در یک بستر فرهنگی و ذهنی با مطالعه عادت‌های آن محیط تهیه و تدوین شود، طبیعتاً عیب‌ها و نقاط قوت آن مشخص می‌شود و همزمان با این مطالعات، برنامه اصلاح فرهنگی انجام شود قطعاً بهتر از این است که بدون هیچ درک درست و عزمی برای اصلاح به اقدام فرهنگی دست بزنیم. اینکه ما بخواهیم با یک نگاه فرهنگی، ساختمانی برای اغنیا بسازیم که آن‌ها کمتر دیده شود یا تفاوت‌ها کمتر دیده شوند، شدنی نیست. ولی اگر این بستر به درستی شناسایی شود، باورها و احساسات مردم مورد بررسی قرار گیرد و به گونه‌ای طراحی شود که اثر منفی نداشته باشد و تخریب فرهنگی صورت نگیرد، مفید خواهد بود.

تکثر فرهنگی چه آسیبی به این طرح وارد می‌سازد؟

برای شناسایی یک بسته و تأثیرات آن، حداقل باید مراقب بود تا تأثیر منفی صورت نگیرد.

